

INDEX ORGANICUS

A-Á

Antant Lásd Entente

Állami Privatizációs és Vagyonkezelő (Zártkörű) Részvénytársaság (ÁPV Rt.) 1992-ben a magyar nemzeti vagyon kiadására létrehozott állami vállalat, melyet a „privatizáció” néven elhíresült folyamatot követően 2007-ben megszüntettek, jogutódja a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Állami tűzoltóság 1948-ban az önkormányzati és vállalati tűzoltóságokból létrehozták az állami tűzoltóság országos szervezetét.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

B

Belügyminisztérium az első független magyar kormány óta — a GYURCSÁNY, majd BAJNAI kormány kivételével — folyamatosan létező tárca, amely a közigazgatásért, a rendvédelemért és minden olyan ügyért volt felelős, amely nem tartozott más tárcák kompetenciájába. A GYURCSÁNY és a BAJNAI kormány időszakában a belügyminisztériumból a rendvédelem irányítására hivatott szervezeti egységeket az igazságügyi tárcához telepítették és az igazságügyi minisztériumot átkeresztelték igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. Az első független felelős magyar kormány belügyminisztere SZEMERE Bertalan volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc belügyminisztériuma a Helytartónácsi Hivatalból, — amelynek hatáskörebe a városrendészet az egészségügy az oktatás az alapítványok az árvák ügyeivel való foglalkozás stb. tartozott — valamint a országgyűlési ügyekkel foglalkozó Magyar Udvari Kancelláriából fejlődött ki. A belügyi tárca a mindenkori magyar kormányok egyik legfontosabb tárcája volt. A belügyminisztérium épületegyüttese a dualizmus és a két világháború közötti időszakban — a honvédelmi és a pénzügyi tárca épületeivel megegyezően — a Budai Várban álltak. A második világháború után azonban — amikor a Budai Vár megszűnt Magyarország hatalmi centrumaként működni — mindhárom tárcát a főváros belvárosában helyezték el. A belügyminisztérium a József Attila utca és a Roosevelt-tér által határolt háztömb épületeit kapta meg, amely épületegyüttes egyik épülete korábban bankszékházként működött. A belügyminisztérium szervezete dinamikusan fejlődött. Az ügyek csoportja szerinti szervezeti egységekből állt. A polgári magyar állam első belügyminisztériumának 1848-1849-ben elviekben 4 gyakorlatilag 3 osztálya volt. Az úgynevezett országlátszati osztály az országgyűléshez és az országgyűlési választásokhoz kapcsolódó teendőket volt hivatott ellátni. A közigazgatási osztály a közigazgatási egységek, alapítványok, örökösödési ügyek, névváltoztatások a ki-, és bevándorlók ügyeit intézte. A rendőri osztály a közcsend és a belbéke fenntartására volt hivatott. Eredetileg nemzetőrségi osztályt is terveztek, azonban az országgyűlés a testületet a miniszterelnök közvetlen felügyelete alá rendelte, a miniszterelnök pedig a testület irányítására Országos Nemzetőrségi Haditanácsot hozott létre, amely önálló országos szervezet volt és 6 osztállyal működött. A szervezeti egységeket permanens módon módosították. A minisztérium élén a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt szervezeti egység állt, amelyet különböző korokban különböző módon hívtak (elnökség, kabinet, titkárság stb.) A pártállam kialakítása kapcsán a belügyminisztérium közigazgatás irányítási teendőit áttelepítették a minisztertanácshoz, és a belügyi tárcába koncentrálták a rendvédelmi és állambiztonsági feladatokat. A rendszerváltás után helyreállt a tárca eredeti hatásköre.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ANDROVICZ Gábor: A Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség hősi halottjai a dualizmus időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 15-26.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság fő feladata a magyar lakosság élet- és vagyónbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikus infrastruktúra elemek biztonságos működésének védelme.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BM Határőrség Lásd Határőrség

BM Karhatalom Lásd Karhatalom

Budapesti Műszaki Egyetem 1872-ben alapított műszaki egyetem Budapesten.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Büntetés-végrehajtás Az igazságügyi tárcának alárendelt, a büntetés-végrehajtási intézmények őrzését és az ott raboskodók felügyeletét hivatott ellátni.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

Császári és Királyi Haditengerészet Lásd Közös Hadsereg

Csehszlovák Kommunista Párt (CSKP) A Csehszlovák Szocialista Köztársaság állampártjának elnevezése.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Csehszlovák Néphadsereg Csehszlovák Szocialista Köztársaság haderejének elnevezése.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

E-É

Entente (ANTANT) az Anglia és Franciaország között 1904. IV. 8-án Londonban aláírt szerződés, az *Entente Cordiale* (a.m. Szívélyes Egyetértés) szóból származik, általában a szövetségi rendszer (*antant hatalmak* = Nagy-Britannia és Franciaország) és a köréjük csoportosult országok együttes megnevezése. Az antant hatalmak más megnevezése a Szövetséges és Társult Hatalmak, melyek a II. világháborúban a Német Birodalommal és az antikomintern paktumot aláírt szövetségeseivel szemben álló, a háborút győztesen befejező „antifasiszta koalíció” (Nagy-Britannia, Franciaország, Amerikai Egyesült Államok, Szovjetunió, Belgium, Hollandia), akik a világ táerületi és gazdasági újrafelosztása után, 1945-ben megalakították az Egyesült Nemzetek Szervezetét és 1945-ben békét kötöttek Európa legyőzött államaival, meghatározva azok gazdasági és politikai berendezkedését.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Földművelésügyi Minisztérium A polgári magyar állam első földművelésügyi minisztere gróf SZAPHÁRY Gyula volt, aki e tisztséget 1889. VI. 16.-ától 1890. III. 15.-éig töltötte be. Az első felelős magyar kormányban 1848. IV. 7.-étől 1849. VIII. 11.-éig Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium működött. E minisztériumot a kiegyezés nyomán újra létrehozták a magyar állam szervezetében Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium elnevezéssel, amely e névvel 1867. II. 20.-ától 1889. VI. 15.-éig működött. A minisztériumot 1889. VI. 16.-án Földművelésügyi minisztériummá nevezték át, amely többszöri átszervezéssel 1967. IV. 13.-áig működött. Ezt követően a tárca Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi minisztérium névvel tevékenykedett hosszú időn át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

G-Gy

Ganz Gyár 1844-ben alapított máig működő gépipari vállalat.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

H

Hadtörténeti Intézet és Múzeum a Budai Vár Kapisztrán-téri laktanyájában hozták létre az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán. A magyar hadtörténelem gondozásának intézménye.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Határőrség A Magyar Királyi Vámőrség jogutódaként működött. 1938-ban — a Bled-i egyezmény nyomán a fegyverkezési korlátok oldódásával — a Magyar Királyi Honvédségbe integrálták határvadász csapatnembként. Elődszervezetével megegyezően kettős feladata volt. Nyílt teendőit az országhatár őrzése alkotta, rejtett teendőit pedig az államhatár biztosítása képezte egy esetleges fegyveres konfliktus esetén a magyar főerők megérkezéséig. A testület nyílt feladatát 5 734 fővel látta el. A legénységi állomány sorozott (kényszerborozott) katonákból állt. A testület nyílt szervezete négy lépcsős volt. Az államhatár mentén 155 őr működött, amelyeket 70 határügyi tiszt irányított. A határügyi tisztek felett 24 osztály állt, az osztályokat pedig az országos parancsnokság felügyelte. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állomány számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával. A testületen belüli függelmi viszonyok katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rangot viselt. A magyar haderő jelentős részét (a gyalog ezredek egyharmadát) a testületben rejtették el határbiztosítási teendők ellátása céljából. 1945 után a honvéd határvadász csapatnemből hozták létre a Honvéd Határőrséget, amely továbbra is a honvédség hadrendjébe tartozott. A Honvéd Határőrség irányítását a „ki-kit győz le” időszakban a magyar baloldal magához ragadta és az ország legerősebb katonai erejévé fejlesztette. A Honvéd Határőrség szervezete határvadász őrsőkből századokból, illetve zászlóaljakkal állt. A testület vezetését a Határőrség Országos Parancsnoksága látta el. 1949-ben a testületet az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. A köznyelv őket nevezte „zöld ávos”-nak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után a Határőrség — önálló fegyveres szervezatként — BM Határőrség elnevezéssel a belügyi tárca alárendeltségében maradt 2007-ig. 2007-ben a testületet a rendőrségbe integrálták.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Honvédelmi Minisztérium A polgári magyar állam első honvédelmi minisztere MÉSZÁROS Lázár volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1849. IV. 15.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején létrejött első független magyar kormány óta létező tárca, amely a haza védelméért felelős minisztériumként a haderőt irányítja. 1918. X. 31-től, a KÁROLYI-kormány létrejöttétől a tárca elnevezése Hadügyminisztérium, majd 1920. III. 15-től visszaállították a tárca elnevezését Honvédelmi minisztériumra. A katonai állományú személyek a pártállam létrejöttéig függetlenül attól, hogy hol teljesítettek szolgálatot — a testőrségek, a koronaőrség és a képviselőházi őrség kivételével — a honvédelmi

tárcához tartoztak. Ebből fakadóan a magyar rendvédelmi testületek közül a Magyar Királyi Csendőrség személyi állományának tagjai személyükben a honvédelmi tárcához tartoztak. Ügyeik intézése céljából a honvédelmi minisztériumban külön osztály működött. A honvédelmi tárca hagyományosan a Budai Várba települt. A pártállam idejében azonban a Margit-híd pesti hídfőjénél létesített új épületegyüttesbe költözött, ahol azóta is működik.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

J

Jugoszláv Kommunista Szövetsége 1919-ben alakult szerbiai kommunista szövetség, mely később Jugoszlávia állampártjává fejlődött.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

K

Karhatalom az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése nyomán a pártállam által létrehozott önálló fegyveres erő, amely 1972-ig működött. Katonai szervezetű alakulatokból állt. A nagyobb városokban önálló zászlóaljokat, Budapesten ezredet, néhány településen pedig önálló századot állomásoztattak. A tisztek és a tiszthelyettesek kivételével — akik hivatásos állományhoz tartoztak — a személyi állományt sorozták. A teljes személyi állomány katonai rendfokozatot viselt, a testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak. Közvetlenül a Magyar Szocialista Munkás Párt központi vezetése alá tartozott, amely az irányítást az adminisztratív osztályon keresztül gyakorolta. A karhatalom feladatát zavargások, lázongások felszámolása, elemi csapás esetén annak elhárításában való részvétel alkotta. A karhatalom rendőri jogosultságokkal nem rendelkezett. A rend fenntartása érdekében a nagy létszámú erőkoncentrációt igénylő feladatokban alkalmazták. A puha diktatúra konszolidációja nyomán a testületet 1972-re felszámolták. Utódszervezete a Forradalmi Rendőr Ezred, melyet később Készenléti Rendőri Ezred elnevezésre változtattak, ezen alakulat a magyar rendőrség kötelékében a karhatalmi feladatok ellátásának a teljesítésére hivatott.

Ebből a pártállami helyzetből a fakadt rendszerváltás utáni magyar állam rendvédelmi terminológiájában a csapaterős rendvédelmi tevékenység kifejezés, mivel a pártállam időszakában az önálló karhatalmi fegyveres erőt többnyire erre a célra használták. A karhatalom önálló fegyveres szervezeti létezésére és működtetésére a szovjet minta nyomán került sor, mivel a karhatalom elődszervezetének az úgynevezett „kék ÁVÓ” tekinthető, amely lényegében a karhatalommal harmonizáló feladatrendszerrel rendelkezett az Államvédelmi Hatóság szervezetén belül.

A második világháborút megelőzően azonban a karhatalom nem szervezetet, hanem tevékenységet jelentett. E tevékenységhez tartozónak tekintettek minden rendvédelmi feladatot, amelynek a teljesítéséhez fizikai kényszerítés, kényszerítő eszközök, esetleg fegyver használata is szükséges volt, vagy szükségessé válhatott. Ebből fakadóan karhatalmi feladatok ellátására általában a rendvédelmi testületek, illetve nagyobb létszám koncentráció esetében a haderő csapatai voltak hivatottak. A második világháborút megelőzően azonban a karhatalmi tevékenység alatt nem csupán a csapatkötelékben végrehajtott tevékenységet értették. Ide tartozónak tartottak minden feladatot a létszámtól függetlenül — például a foglyok kérését is, amelyhez általában egy vagy két főt vettek csupán igénybe — amelynek a végrehajtása során fizikai kényszerítő erő, illetve kényszerítő eszköz, vagy fegyverhasználat alkalmazására is sor kerülhetett.

A második világháború végéig nagyobb létszámot igénylő karhatalmi feladatok ellátására — a jelenlegi terminológia szerint csapaterős tevékenység végzésére — általában a haderő alakulatait kérték fel. A felkérés lehetőségeit és a teljesítés módját — az ország törvényeivel összhangban — jogszabályokban rögzítették. A karhatalmi feladatokra igénybe vehető katonai alakulatok személyi állományát pedig kiképezték a várható karhatalmi teendők szakszerű ellátására is. A második világháború időszakában a Magyar Királyi Csendőrség kötelékében — a várható partizán-tevékenység kezelhetősége céljából, valamint a háborús tapasztalatok alapján a csapaterős karhatalmi feladatok ellátása érdekében — csendőr zászlóaljokat hoztak létre, amelyek legénységi állománya sorozott volt. Felszerelésük alapvetően megegyezett a honvéd

lövész zászlóaljakkal. A csendőrség feloszlata nyomán feladatkörét a Magyar Államrendőrség vette át, így — többek között — a csapaterős karhatalmi tevékenységet is e testületnek kellett megvalósítania. A karhatalmi alakulatokat 1950. január 1.-ével az újonnan létesített ÁVH-ba integrálták.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma Lásd Tűzoltómúzeum.

Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem az egyetemet 1872-ben alapították Kolozsváron, ekkor még Kolozsvári Magyar Királyi Tudomány-Egyetem névvel, majd 1881-ben az oktatási intézményt átkeresztelték Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem-re. 1919-ben, Erdély Antant segédlettel megvalósított román megszállását követően — mivel az oktatók nem tettek hűségesküt a román hatalomnak — az egyetem áttelepült Szegedre, ahonnan a II. bécsi döntést követően, a román uralom megszűnte után visszatelepült Kolozsvárra, ám Erdély 1945-ös orosz-román megszállása után az egyetem nevét átkeresztelték Bolyai Tudományegyetemre, 1959-ben pedig a román hatalom egyesítette a Babes Tudományegyetemmel, ettől kezdve az oktatási intézmény neve Babes-Bolyai Tudományegyetem.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtisztületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Közös hadsereg az 1867/XII.tc. a kiegyezési törvényben foglalt hadügyi közösségből fakadt, így a dualizmushoz tapadó katonai szervezet volt. Az uralkodót illette meg a véderő „vezérlete” (pld.: a hadüzenet is), „vezénylete” (a haderőt az uralkodó bármikor bárhová irányíthatta), és „belsőszervezete”, (kinevezések, struktúra megállapítás, szolgálati nyelv meghatározása, fegyelmezés stb.).

A közös hadseregben ezen jogok gyakorlásához nem volt szükséges a két társország hadügyminisztereinek az ellenjegyzése, ellentétben a honvédség és a népfelkelés alakulataival, ahol az uralkodói intenciók a magyar, illetve az osztrák honvédelmi miniszter ellenjegyzésével hatályosulhattak. A véderő számára azonban — a széles uralkodói jogkör ellensúlyozásaként — az újonc ajánlást, a szolgálati idő meghatározását, az elhelyezést és az élelmezést a két társország országgyűlése biztosította. A védelmi rendszer nem tartozott a delegációk hatáskörébe, azok közvetlenül az országgyűlések jogkörébe tartoztak. Az uralkodó ugyan szuverén módon rendelkezett a hadsereg felett, azonban katonáért és pénzért az országgyűléshez kellett fordulnia. Az Osztrák-Magyar Monarchia védereje — benne a közös hadsereg — a két társország országgyűlései és az uralkodói akarat egyeztetésével volt alkalmazható.

Az Osztrák-Magyar Monarchia védereje több részből állt. Két fő alkotóeleme volt, a Császári és Királyi Haditengerészet és a szárazföldi haderő. A szárazföldi haderő részei voltak a közös hadsereg — melyre vonatkozóan 1889. évi utasítás vezette be a Császári és Királyi Hadsereg elnevezést —, valamint a Magyar Királyságban honvédség és a népfelkelés továbbá a Osztrák Császárságban Landwehr és a Landstrum. A közös hadsereg a szárazföldi haderő túlnyomó részét — 7/8-ad részét — alkotta. Nehézfegyverzettel és magasabb parancsnokságokkal (hadtest- és hadsereg parancsnokságokkal) is rendelkezett. A Landwehr és a Landstrum, illetve a honvéd és népfelkelő alakulatok ezredeit dandárparancsnokságok, a dandárokat pedig hadosztályparancsnokságok irányították ugyanúgy mint a közös hadseregben. A Landwehr és a Landstrum, valamint a honvéd és népfelkelő dandárparancsnokságok azonban már a közös hadsereg hadtestparancsnokságai alá tartoztak. Így módon biztosítva volt az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének hadművelési egysége.

A Landwehr-ben és a Landstrum-ban a német, a honvédségnél és a népfelkelésnél pedig a magyar volt a szolgálati nyelv. Ezzel szemben a közös hadseregben az ezrednyelv azzal a nyelvvél egyezett meg, amelyet a katonák származási helyén beszélt a lakosság. Ezt a nyelvet az ezredhez helyezett tiszteknek is el kellett sajátítaniuk. A közös hadseregben az ezrednél magasabb parancsnokságok, valamint az egységes hadtest- és hadsereg parancsnokságok nyelve a német volt.

A közös hadsereg személyi állományának sorozás útján történő utánpótlását a katonai kerületek biztosították. Az Osztrák Császárság területén 61, a Magyar Királyság területén 47, Bosznia-Hercegovinában pedig 4 katonai kerület működött. Az ezredkezek ugyanazon kerületektől sorozták a személyi állományt. A közös hadsereg katonai kerületeinek mintájára — de attól függetlenül — az Osztrák Császárságban a Landwehr és a Landstrum, a Magyar Királyságban pedig a honvédség és a népfelkelés önálló katonai kiegészítő kerületekkel rendelkezett.

Az ezredék belső szervezeti felépítése (zászlóalj, század, szakasz, raj) a haderő mindhárom részénél — közös hadsereg, Landwehr és Landstrum, honvédség és népfelkelés — azonos volt. A közös hadseregbe 33 gyalogos- és 8 lovas hadosztály, a Landwehrben 8 gyalogos hadosztály, a honvédségbe pedig 8 gyalogos és két lovas hadosztály tartozott. Az Osztrák-Magyar Monarchia teljes hadereje 16 hadtestből állt, amelyeket 6 hadseregbe csoportosítottak. A teljes haderő összelétszáma 450 000 fő, hadilétszáma pedig 1 500 000 fő volt. Az Osztrák-Magyar Monarchia véderejében a szabályzatok a fegyverzet és a rendfokozati rendszer egységes volt az egyenruhák azonban eltérőek voltak.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtisztületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Külügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány külügyminisztere gróf BATHÁNY Kázmér volt, aki e tisztséget 1849. V. 2.-ától 1849. VIII. 11.-éig töltötte be. A magyar kormány külkapcsolatainak intézésére hivatott állami szervezet. Először az 1848-1949-es forradalom és szabadságharc során állították fel. A dualizmus időszakában a magyar kormányok nem hoztak létre külügyminisztériumot, mivel a külügy a közös ügyek közé tartozott. A közös külügyminisztérium képviselte az Osztrák-Magyar Monarchia mindkét társországnak a Magyar Királyságnak és az Osztrák Császárságnak is a külügyi érdekeit. Ettől függetlenül azonban a két társország önállóan is intézett külügyi témájú ügyeket. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után a mindenkor magyar minisztériumok egyike a Magyar Királyi Külügyminisztérium, ebben az időszakban Magyarország első külügyminisztere gróf Károlyi Mihály volt, aki mint miniszterelnök ideiglenesen megbízva intézte a külügyeket. E minőségében 1918. X. 31.-étől 1919. I. 11.-éig tevékenykedett. A minisztérium elnevezését 2014-től Külgazdasági és Külügyminisztériumra változtatták.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

M

Magyar Hitelbank dualizmuskori bank, melynek székháza a budapesti Szabadság téren épült fel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Állami Rendőrséget (1919-1931) az 5 047/1919.ME.r. hozta létre 1919.X.1.-én. Az egységes magyar államrendőrség létrehozásának azonban már voltak dualizmuskori előzményei is. A trianoni békediktátum utáni magyar rendőrséget a Magyar Királyság állami- (fővárosi rendőrség és határrendőrség) és a városi rendőrségeinek az összevonásával hozták létre, a belügyi tárca közvetlen irányítása alá helyezve. Hatósági területe a városokra és a határállomásokra terjedt ki. Feladatát működési területén a közbiztonság védelme alkotta büntügyi, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti teendők ellátása által. A trianoni békediktátum utáni Magyar Királyságban a Magyar Királyi Állami Rendőrség létszáma (12 000 fő) megegyezett az első világháború előtti városi rendőrségek létszámával (12 000 fő). A testületet 1931-ben — szervezeti módosításokkal egybekötve — átkeresztelték Magyar Királyi Rendőrségre. A Magyar Királyi Rendőrség 1945-ig működött, amikor helyébe a Magyar Államrendőrséget hozták létre, a Magyar Királyi Rendőrségben működő határszéli rendőri kirendeltségek helyett pedig határrendőrséget állítottak fel, amely 1945 és 1949 között működött. A Magyar Államrendőrségre ruházták a feloszlott Magyar Királyi Csendőrség hatáskörét és működési területét 1945-ben, ezzel a magyar rendvédelmi testületek között monopolhelyetbe került. A Magyar Államrendőrséget később egyszerűen rendőrségnek nevezték. 1949-ben pedig a belügyi tárca irányítása alatt álló Magyar Határrendőrséget — a Honvéd Határőrséghez hasonlóan — az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. Ezzel Magyarországon egyetlen rendőri szervezet működött a rendőrség.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Belügyminisztérium Lásd Belügyminisztérium

Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) katonailag szervezett közbiztonsági őrtestület, melynek belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testületet az 1876-ban a közös hadseregtől a Magyar Királyi Honvédséghez áthelyezett erdélyi csendőr kerületből fejlesztették ki. Mivel a csendőrök személyükben katonának minősültek, így a honvédelmi tárca felügyelete alatt álltak. A szervezet azonban — mint rendvédelmi testület — a belügyi tárca kompetenciájába tartozott. A testület hatásköre, a városok kivételével, az ország egész területére kiterjedt. Kiváló hatásfokkal ténykedett. Működési területén olyan kitűnő közbiztonsági állapotot hozott létre, majd tartott fenn, amelyet a megszüntetése óta még nem sikerült elérni. Diszlokációját a decentralizáltság, metodikáját a megelőzés jellemezte. Személyi állományának mintegy 90 %-a közterületi szolgálatot látott el valamilyen formában. A testület jogosultságai és kötelezettségei nem voltak kiterjedtebbek a társ rendvédelmi testületeknél. A személyi állományának ellátmánya — néhány jelentéktelen specifikumtól eltekintve — megegyezett a közigazgatás, illetve a társ rendvédelmi testületek munkatársainak ellátmányával. Az 1945. és 1949. között zajló „ki-kit győz le” politikai csatározások részeként szüntették meg a testületet. Ebből fakadóan a szervezet társadalmi megítélése a harmadik évezred elején is differenciált. A testületnek önálló hatósági jogköre nem volt. A testületet két ízben hozták létre illetve szüntették meg. Felállításának mindkét esetben rendvédelmi szakmai okai, megszüntetésének pedig deklaráltan politikai okai voltak.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Határrendőrség az 1903/VIII.tc. alapján 1906. I. 15.-től 1918-ig a dualizmus összeomlásáig működött a központi államhatalom közvetlen alárendeltségében. Tevékenységének döntő hányadát a Magyar Királyság útlevelköteles határszakaszain fejtette ki. Szervezetének és személyi állományának döntő többsége ezeken a határszakaszokon volt megtalálható. A testület — néhány száz fős — mérsékelt személyi állománnyal működött, önálló rangrendszerrel és egyenruhával rendelkezett. A határőrizet klasszikus hármás feladatrendszeréből elsősorban a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartatását valósította meg. A zöldhatár őrzését pedig a határszéli csendőrséggel közösen végezte. A testület a magyar határőrizet koordináló szerepét is betöltötte, szükség esetén a határőrizeti teendők ellátására bevonhatta a határmenti vármegyék és városok területén működő rendőrségek személyi állományát is. A kivételes hatalom időszakában a Magyar Királyi Határrendőrség különleges feladatokat kapott az Osztrák-Magyar Monarchia haderejével való együttműködés tekintetében, amelyet a katonai határőrizeti utasításban konkretizáltak. A magyarországi rendőrségek államosításával a határrendőrség maradványait a Magyar Királyi Állami Rendőrségbe integrálták.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Honvédség (1848-1849 és 1867-1945) a véderő azon része, amely 1867 és 1918 között az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában állomásozó és a magyar kormányhoz is alárendelt könnyűfegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya a Magyar Szent Korona alá tartozó területen élő lakosság közül került ki. A Magyar Királyi Honvédség magasabb egység parancsnokságokkal nem rendelkezett, a közös hadsereg magasabb egység parancsnokságainak az alárendeltségébe tartozott. A Magyar Királyi Honvédségben a vezényleti nyelv a magyar volt. Az egyenruha nemzeti díszítő elemeket hordozott. A Magyar Királyi Honvédségben az uralkodói elhatározások a honvédelmi miniszter ellenjegyzésével hatályosulhattak. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán a Magyar Királyi Honvédség a trianoni utáni Magyar Királyság haderejévé vált, azonban a magyar haderőt 1919. VI. 9-től HORTHY Miklós altengernagy hadügyminiszter felhívása nyomán Magyar Nemzeti Hadsereg névvel illették, amelyet 1920. IV. 1-től Magyar Királyi Nemzeti Hadseregre változtattak, majd 1922-ben visszatértek a Magyar Királyi Honvédség elnevezésre. A két világháború közötti Magyar Királyság hadereje már rendelkezett magasabb egységparancsnokságokkal és a fegyverkezési egyenjogúságot kimondó 1938. évi bled-i egyezmény nyomán lehetőség nyílt a magyar véderőnek a kor színvonalán álló technikai eszközökkel való ellátására is. A honvéd illetve honvédség kifejezés az 1848-1849-es szabadságharc időszakából ered. A Magyar Királyi Honvédség a polgári magyar állam véderő szervezete volt. Magyarország szovjet megszállását követően mivel a királyság államformájáról a köztársaság államformájára tért át Magyarország, ezért az ország haderejének elnevezése honvédségre változott. A kiépülő pártállamban a magyar haderő elnevezését Magyar Néphadseregre változtatták, amely elnevezés a rendszerváltozás után a magyar hagyományokra visszanyúlva Magyar Honvédségre változott.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÖRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BERKI Imre: A fűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet (1921-1938) Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után 1919. február 4.-én a 2377/1919.HM.r. hozta létre a Magyar Katonai Térképészeti Csoporthoz, mely 1921-ben intézetté alakult, így jött létre a Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet. Később a trianoni előírások miatt a katonai jelzőt államira kellett változtatni, ekkor jött létre a Magyar Királyi Állami Térképészeti Intézet, amelyet 1938-ban Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézetre kereszteltek át. Budapest ostroma alatt az intézet súlyos károkat szenvedett minek következtében 1945.május 15.-én működését felfüggesztették. Az intézet a Szövetséges Ellenőrző Bizottság engedélyével kezdte újra működését 1945. október 1.-én immár Honvéd Térképészeti Intézet néven. 1956 után Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézete elnevezéssel működött tovább az intézmény. 1986-ban az intézetet Magyar Néphadsereg Tóth Ágoston Térképészeti Intézet-re kereszteltek át. A rendszerváltozást követően a magyar honvédség, így a katonai térképészet sem

mentesült a liberalizációs folyamatok hatásai alól, ami gyakori szervezeti változásokkal és a személyi állomány számotvető csökkenésével járt együtt. Jelenleg a Magyar Honvédség Térképészeti Hivatala és a HM Térképészeti Kht. hivatott ellátni az elődintézmény feladatait.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképeltatása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány rendelkezett pénzügyminisztériummal, melyet a kiegyezés nyomán ismét felállítottak, azóta lényegében megszakítás nélkül működött 2010-ig. Ekkor neveztek át a minisztériumot Nemzetgazdasági Minisztériummá. Az első magyar pénzügyminiszter KOSSUTH Lajos volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőr Múzeum A múzeum kapuit 1930. X. 4-én nyitotta ki a budapesti Fiumei út 6. szám alatt elhelyezkedő pénzügyőr laktanyában. A múzeum létrehozója BITTERMANN Béla pénzügyőr felügyelő volt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-1945-) a pénzügyminiszter felügyelete és irányítása alatt tevékenykedő testület, amely feladatait fegyveresen látta el azzal a céllal, hogy az ország pénzügyi és gazdasági rendjét védelmezze, a legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása. Működési területe lefedte az ország teljes területét. Legkisebb szervezeti egysége a pénzügyőr szakasz volt. Több szakaszt irányított egy pénzügyőr biztosi kerület. Egy vármegyében pedig több pénzügyőr biztosi kerület működött. A pénzügyőrséget vármegyénként a pénzügyi tárca komplex középszintű irányító szervei, a pénzügyigazgatóságok irányították. E mellett a testület vezetése céljából a pénzügyi tárcán belül is működött egy pénzügyőrségi osztály. A Pénzügyminisztérium alá tartozó Magyar Királyi Pénzügyőrség 1945-től Magyar Pénzügyőrség néven működött, feladata a pénzügyőri és vámügyi hatósági feladatok ellátása volt, e szervből 1953-ban kivált a vámügyeket ellátó Vámőrség, majd ismét összevonva 1963-ban felállították az Országos Pénzügy- és Vámőrséget, 1966-tól Vám- és Pénzügyőrség néven működött 2010-ig, amikor a Vám- és Pénzügyőrséget egyesítették az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal. Az új szervezet elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Postatakarékpénztár épületét LECHNER Ödön és BAUMGARTNER Sándor tervei alapján 1901-ben adták át a budapesti Szabadság téren, melyben jelenleg a Magyar Államkincstár működik.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Vámórség (1921 VIII.25. – 1932. X.1.) a testület a trianoni békediktátum után a magyar határok őrzésére és védelmére létrehozott fegyveres szervezetként működött. A Magyar Királyi Vámórség alap szervezeti egységei az őrsök voltak. Az őrsöket a szakaszparancsnokságok, a szakaszparancsnokságokat pedig a kerületparancsnokságok irányították, a szervezet élén a Magyar Királyi Vámórség Felügyelősége állt. A Magyar Királyi Vámórség szervezetében 7 kerületparancsnokság, 52 szakaszparancsnokság és 101 őrsparancsnokság működött. A Magyar Királyi Vámórség feladatát 4 041 főnyi személyi állománnyal látta el. A testület legénységi állományát úgynevezett kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A Magyar Királyi Vámórség — a határok védelme céljából — a testületi létszám feletti katonaerőt 1928-ig — a Szövetségekkel közti Ellenőrző Bizottság magyarországi jelenléte miatt — nem lehetett elrejtetni. Később azonban a Magyar Királyi Vámórség, majd a jogutódja a Magyar Királyi Határőrség rejtésében állomásozott az államhatár mentén a magyar ezredek egyharmada 1938-ig a Bled-i egyezmény megszületéséig. A testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állománya számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Kommunista Párt (MKP) 1918 őszén megalakult baloldali marxista-leninista párt, amely 1919 és 1944-1945 között illegálisan tevékenykedett, 1948-1949-től azonban „egyeduralkodóként” irányította az országot. 1918-1919 Kommunista Magyarországi Pártja, 1919 Magyarországi Szocialista Párt, 1919-1943 Kommunista Magyarországi Pártja, 1943-1944 Békepárt, 1944-1945 Kommunista Magyarországi Pártja, Magyar Kommunista Párt, 1945-1948 Magyar Kommunista Párt, 1948-1956 Magyar Dolgozók Pártja, a magyar pártállam pártja. A Magyar Kommunista Párt (MKP) és a Magyar Szociáldemokrata Párt (MSZDP) egyesülésével jött létre az 1945 és 1949 közötti — úgynevezett kiki-győz le időszak — politikai eseményeinek következményeként 1948. VI. 12.-én. A KMP a „szalámi taktika” néven elhíresült politikájával fokozatosan számolta fel ellenfeleit, a folyamat végén pedig már a szövetségeseit is. A politikai csatározásokban gyengébbnek bizonyult MSZDP maradványait olvasztotta magába az MKP az új párt az MDP létrehozásával. 1956-1989 Magyar Szocialista Munkáspárt néven működött.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Múzeum, magyar országos közgyűjtemény Budapesten – mára több vidéki fiókkal –, amelyet 1802-ben alapítottak gróf SZÉCHÉNYI Ferenc vezetésével, a könyvtárát korábban Országos Széchényi Könyvtár néven alakították át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Néphadsereg Lásd Magyar Királyi Honvédség

Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézete Lásd Magyar Királyi Katonai Térképészeti Intézet

Magyar Optikai Művek 1876-ban alapított nemzetközi jelentőségű magyar iparvállalat.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Országos Tűzoltó Szövetség (MOTSZ) 1870-ben alakult. A tűzoltó egyleti mozgalmat gróf SZÉCHÉNYI István másodszületett fia, gróf SZÉCHÉNYI Ödön indította el. A dualizmus időszakában az önkéntes és a hivatásos tűzoltók létszáma mintegy 60 000 főt, a trianoni békediktátum utáni Magyarországon pedig csaknem 14 000 főt tett ki.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Bank 1848-ban KOSSUTH Lajos pénzügyminiszter kezdeményezésére az Osztrák Nemzeti Banktól független, a magyar kormánynak alárendelt Nemzeti Bankot hoztak létre. A pénzkibocsátás joga a magyar kormány kezében összpontosult, ezzel megteremtve az önálló magyar pénzrendszer kialakításának feltételét. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc leverését követően a pénzkibocsátás jogát Magyarország elveszítette. 1867 után az Osztrák-Magyar Monarchiában közös jegybank az Osztrák-Magyar Bank működött, majd a trianoni békediktátumot követően 1921-ben megalapították a Magyar Királyi Állami Jegyintézetet, amely a magyar kormány alárendeltségében működött. Jelenleg a Magyar Nemzeti Bank látja el a jegybank szerepét Magyarországon.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Levéltár Lásd Magyar Országos Levéltár

Magyar Országos Levéltár (2010 - Magyar Nemzeti Levéltár) A magyar állam központi szervezetének működésével kapcsolatos irattárának archiválást megvalósító intézmény.

FŐRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Szocialista Munkás Párt (MSZMP) Lásd Magyar Kommunista Párt

Magyar Televízió 1953-2015 között fennálló magyar közszolgálati műsorszolgáltató intézmény. Jogutódja a Magyar Televízió Alapítvány.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Tűzoltó Szövetség Lásd Magyar Országos Tűzoltó Szövetség (MOTSZ)

Magyar Polgári Védelmi Szövetség A Magyar Polgári Védelmi Szövetség önkéntes tagságból álló közhasznú tevékenységet folytató szervezet, Az 1937-ben alakult es a II. világháború éveiben 1945-ig sikeresen működött Légoltalmi Liga jogutódjaként 1991-ben szerződött újjá.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléktük ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Műcsarnok A magyar főváros 1895-1896-ben épült, legnagyobb művészeti kiállító helyet a budapesti Hősök terén.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

N-Ny

Nemzeti Múzeum Lásd Magyar Nemzeti Múzeum

O-Ó

Óbudai Hajógyár Az 1835-ben alapított hajógyár egyike volt a magyar gyáripár legelső gyárainak. Nemzetközi hírnévre tett szert, termékei a világ élvonalába tartoztak. A rendszerváltoztatást követően 2000-ben a gyárat felszámolták.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléktük ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Országgyűlés Magyarország törvényhozó testülete, amely a legfőbb hatalom birtokosa. A magyar országgyűlés története a XIII. század közepéig nyúlik vissza. A magyar történelmi fejlődés során kétkamarás országgyűlés alakult ki amely 1945-ben egykamarássá alakult át.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Országos Légvédelmi Parancsnokság (OLP) 1933 novemberében hozták létre és különböző elnevezésekkel, illetve a magyar honvédelemben különböző alá-főlérendeltségi viszonyok között napjainkig működő szervezet.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

P

Pénzügyi Központ 1916. VI. 1-én a pénzügyminiszter elnöklete alatt alakult intézmény, melynek feladata a Magyar Királyság pénzügyei kiszámíthatóságának megtartása volt. Az intézet első elnökévé SCMDT József volt államtitkárt nevezte az uralkodó.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Postatakarékpénztár Lásd Magyar Királyi Postatakarékpénztár

Pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Az oktatási intézményt 1912-ben alapították pozsonyban. A felvidék antant hatalmak segédletével történő Cseh megszállását követően 1919 szeptemberében az oktatók és a hallgatók Pécsre telepedtek át, itt kezdte meg újra működését az oktatási intézmény immár Pécsi Tudományegyetem elnevezéssel.

ZÉTÉNYI Zsolt: A Szabadság téri szovjet hősi emlékmű ügye. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 85-111.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

S-Sz

Szabad Európa Rádió 1949-ben az Amerikai Egyesült Államok kormánya azzal a céllal hozta létre, hogy Közép-Kelet-Európába, Közép-Ázsiába és a Közel-Keltre sugározza híreit.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.*” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szovjet Hadsereg A Szovjetunió haderejét Vörös Hadsereg elnevezéssel hozták létre 1918-ban, majd 1946. február 25.-étől a haderő elnevezése Szovjet Hadsereg a Szovjetunió felbomlásáig. A hadsereg felállítását 1917. november 7.-én határozta el a Szovjetek 2. Összoroszországi Kongresszusa. A Népbiztosok Tanácsa 1918. január 28.-án hozott határozatot a Vörös Hadsereg alapítása tárgyában. 1918. február 22.-én Vlagyimir Iljics LENIN kiáltványban fordult Oroszország proletárjaihoz, amelyben fegyverbe szólította őket az oroszországi új rend védelmére. A kiáltvány nyomán létrejött mozgósítás napját, február 23.-át tekintették a Vörös Hadsereg születésnapjának. A Vörös Hadsereg politikai vezetését a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága látta el. A Szovjetunió hadserege szárazföldi, légi és haditengerészeti haderőből állt. Kezdetben a Vörös hadseregben társparancsnoki rendszert alkalmaztak azonban 1942. október 9.-én bevezették az egyszemélyi parancsnoki rendszert, a komisszárok a parancsnok politikai helyettesévé váltak.

FÓRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata

2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szovjetunió Kommunista Pártja (SZKP) Az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt bolsevik szárnyának utód-pártja volt 1952-től 1991-ig.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szövetséges és Társult Hatalmak Lásd Antant

T-Ty

Telegránoje Agentsztvo Szovjetszkovo Szozjuza (TASZSZ) Szovjetunió Távirati Ügynöksége melyet 1925-ben alapítottak, utódszervezete az 1992-ben alapított ITAR-TASZSZ hírügynökség.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Tűzoltómúzeum 1954-ben alapított múzeum, melyet 2011-ben átkereszteltek Katasztrófavédelem Központi Múzeuma elnevezésre.

BERKI Imre: A tűzoltóság hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 27-38.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

V-W

Varsói Szerződés 1955. V. 14.-én jött létre a közép-kelet-európai országok katonai-védelmi-politikai szervezeteként szovjet indításra. A szervezet 1991. II. 25.-én megszűnt.

SUBA János: Az 1968. évi csehszlovákiai bevonulás magyar kontingensének térképellátása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 59-68.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

FŐRIZS Sándor: A magyar határőrség és az 1968-as csehszlovákiai bevonulás. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

DEÁK József: Csehszlovákia megszállásának belügyi sajtóvisszhangja. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 39-48.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2018. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „1968 50 év távlatából, határőrök, hírszerzők, honvédek, rendőrök.” című XXXIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vám- és Pénzügyőrség Lásd Magyar Királyi Pénzügyőrség

Vörös Hadsereg Lásd Szovjet Hadsereg

Vörös Hadsereg. A magyarországi tanácsköztársaság hadereje.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vörös Őrség a magyarországi tanácsköztársaság időszakában a rend védelmére életre hívott fegyveres szervezet, amely egyúttal a Vörös Hadsereg kiegészítő részeként is működött. Terroralakulatai antihumánus cselekedeteket követtek el. 1919.VIII.3.-án a PEIDL-kormány szüntette meg a 6/1919.BM.rendelettel.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség I. világháborús hősi halottjai és emléküik ápolása. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXIX.évf. (2019) 57.sz. 69-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2019. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Társaság által szervezett magyar közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak „*A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek a polgári magyar állam rendvédelmének szolgálatában*” című XIX. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.